Současnost očkování proti herpes zoster

Jan Smetana

Fakulta vojenského zdravotnictví UO,
Hradec Králové

XI. Hradecké vakcinologické dny, 1. - 3. 10. 2015

Herpes zoster = pásový opar

- V důsledku reaktivace latentní infekce VZV
- >90 % dospělých je v riziku rozvoje HZ
- Základní rizikové faktory
  - Věk (>50 let), imunosuprese
  - Jiné - stres, trauma dermatomu, EB nebo CMV infekce,…

- Vznik HZ „podruhé“ není běžný (asi 2 – 5 %)
  - Některé práce - častější výskyt
    - opakovaný HZ v období 8 let po první epizodě
      - 5,7 % u imunokompetentních
      - 12 % u imunosuprimovaných osob[1]

[1] *Yawn BP. Herpes zoster recurrences more frequent than previously reported. Mayo Clin Proc. 2011;86(2):88-93.*

Incidence HZ

- **Incidence narůstá s věkem, nejvyšší >50-60 let věku**
  - < 40 let 2-3 případy/1000/rok
  - 50-70 let 5-7 případů/1000/rok
  - > 80 let >10 případů/1000/rok
- **Častější u žen než u mužů**

Výskyt HZ ve věkových skupinách v ČR

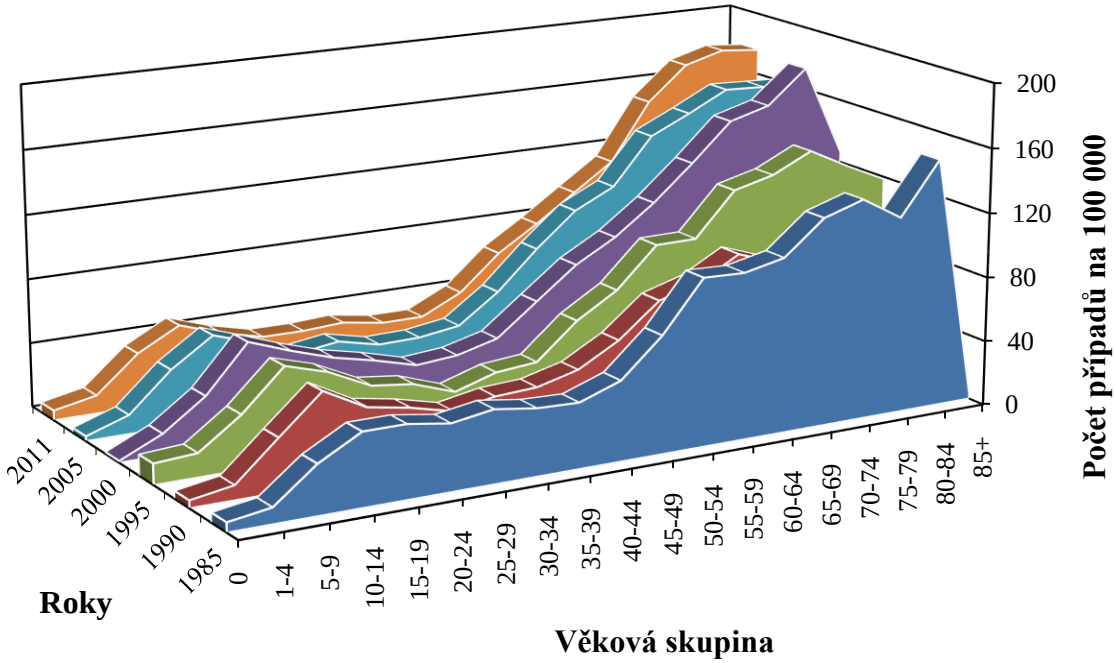

Proč očkovat proti HZ ?

- **Zabránit vzniku onemocnění a jeho komplikacím**
- **Udržení kvality života očkovaných** (akutní bolest, PHN)
  - **Omezení schopnosti postižených péče o sebe** (koupání, oblékání, mobilita)
  - **Omezení sociální interakce s okolím**
  - **Neschopnost docházet do zaměstnání, snížení pracovní výkonnosti**
  - **Ovlivnění fyzického i psychického stavu** (únava, nechutenství, úbytek hmotnosti, nespavost, poruchy koncentrace, deprese)

Současnost očkování proti HZ

- **Zostavax – jediná registrovaná vakcína proti HZ (2006)**
  - **V ČR dostupná od jara 2014**
- **Živá atenuovaná vakcína** (Oka kmen VZV)
- **Indikace: k prevenci HZ a PHN související s HZ**
- **Určena k imunizaci jedinců ve věku ≥ 50 let**
- **Není určena**
  - **k prevenci VZV primoinfekce u dětí ani u dospělých osob**
  - **k léčbě HZ ani PHN**
- **1 dávka, s.c. deltový sval**
- **Nutnost přeočkování nebyla stanovena**
- **Lze aplikovat bez ohledu na předchozí prodělání HZ**

Zostavax - účinnost

- **Celková účinnost proti HZ u osob ≥60 let 51,3 %**
  (proti PHN 66,5 %)

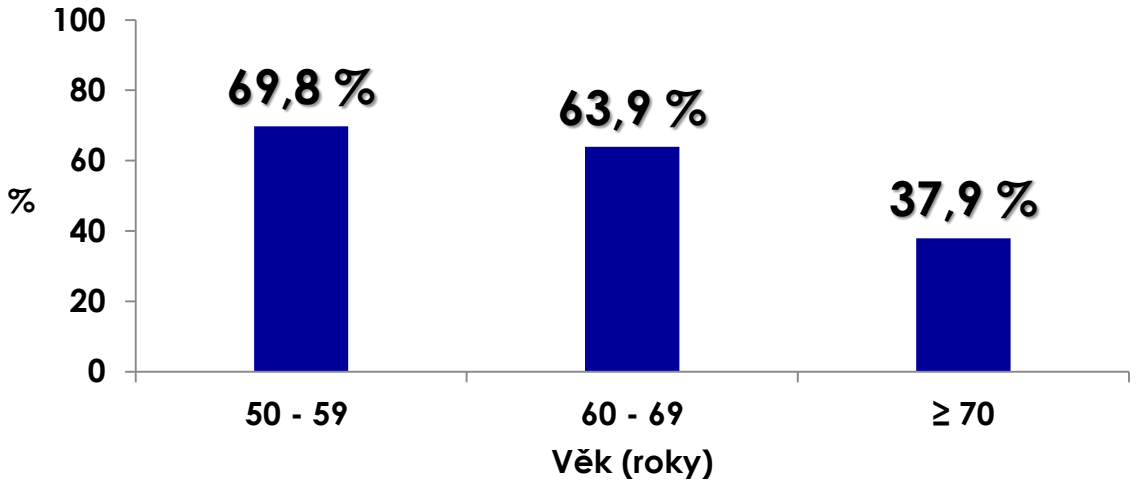

- **Perzistence protekce**
  - **Studie sledování po dobu 7 let po vakcinaci**
  - **Účinnost proti HZ poklesla z 51,3 % na 39,6 %**
  - **Přetrvávání účinnosti 5 let po aplikaci vakcíny**
  - **Po 5 letech účinnost nejistá**

Oxman MN. A vaccine to prevent herpes zoster and postherpetic neuralgia in older adults. N Engl J Med. 2005;352(22):2271-84. Schmader KE. Efficacy, safety, and tolerability of herpes zoster vaccine in persons aged 50-59 years. Clin Infect Dis. 2012;54(7):922-8. Schmader KE. Persistence of the efficacy of zoster vaccine in the shingles prevention study and the short-term persistence substudy. Clin Infect Dis. 2012;55(10):1320-8.

50 ODSTÍNŮ
ŠEDÍ

Komu je vakcína určena x limitace živé vakcíny

- **Omezení (KI) užití u imunosuprimovaných osob**
- **Nižší účinnost u starších osob**
  (stárnutí imunitního systému, nižší odpověď na vakcinaci)
- **Délka protekce po vakcinaci**

- **Kdy vakcinace přinese největší benefit** ?
  - **< 60 / > 60 let věku**
  - **Lepší imunitní odpověď vs. délka přetrvávání protekce**
  - **Jaká bude protekce ve vyšším věku v době nejvyššího rizika HZ**
  - **ACIP** (USA) **doporučuje vakcinaci až od 60 let věku**[1]

[1] *Hales CM. Update on recommendations for use of herpes zoster vaccine. Morb Mortal Wkly Rep. 2014;63(33):729-31.*

Vývoj vakcinace proti HZ

- **Ideální HZ vakcína ?**
  - **Vysoká a dlouhodobá účinnost u starších a/nebo imunosuprimovaných osob**

- **Živá vakcína**
  - **Zvyšování dávky Ag ve vakcíně**
  - **Zvýšení počtu aplikovaných dávek**
  - **Přeočkování ?**

Vývoj vakcinace proti HZ

- **Nová neživá adjuvovaná vakcína na bázi gE+AS01**
  - **První výsledky studie fáze III** (srovnání s placebem)[1]
    - **U osob ve věku ≥50 let**
    - **Doba sledování průměrně 3,2 roku**
    - **Účinnost proti HZ 97,2 %**
    - **Ve všech sledovaných věkových skupinách 93,6 - 97,9 %**

The NEW ENGLAND JOURNAL of MEDICINE

ORIGINAL ARTICLE

Efficacy of an Adjuvanted Herpes Zoster Subunit Vaccine in Older Adults

[1] *LAL, H. Efficacy of an adjuvanted herpes zoster subunit vaccine in older adults. N Engl J Med., 2015, 372(22), 2087-2096.*

Závěr

- Základní rizikové faktory vzniku HZ
  - věk (>50 let), imunosuprese
- Do budoucna lze očekávat nárůst incidence HZ
- Dostupnost vakcíny - možnost prevence onemocnění a jeho komplikací (zejména PHN)
- Nejvýznamnější indikační skupiny
  - osoby ve věku ≥50 let, imunosuprimovaní a osoby před imunosupresí

Děkuji za pozornost